

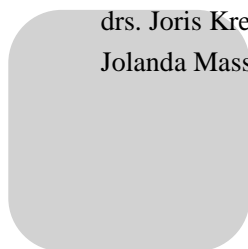

ONDERZOEK

**Kerncijfers
Rooms-Katholieke Kerk
2016**

Rapport nr. 649, augustus 2017

drs. Joris Kregting
Jolanda Massaar-Remmerswaal

KASKI

Inhoudsopgave

Kerncijfers Rooms-Katholieke Kerk 2016	4
1 Toelichting	7
2 Aantal katholieken, zielzorgeenheden en kerkgebouwen	11
3 Pastorale beroepskrachten, onbezoldigde diakens en vrijwilligers	13
3.1 Pastorale beroepskrachten	13
3.2 Onbezoldigde diakens	15
3.3 Vrijwilligers	16
4 Sacramenten en rites de passage	17
5 Kerkbezoek	21
Bijlage: Kerncijfers per bisdom 2016	23
Bisdom Groningen-Leeuwarden 2016	24
Aartsbisdom Utrecht 2016	26
Bisdom Haarlem-Amsterdam 2016	28
Bisdom Rotterdam 2016	30
Bisdom Breda 2016	32
Bisdom 's-Hertogenbosch 2016	34
Bisdom Roermond 2016	36

Kerncijfers Rooms-Katholieke Kerk 2016

Rooms-katholieken

totaal **3.832.000**

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 660

gemeenschappen van migranten 40

totaal **700**

Kerkgebouwen

totaal **1.484**

Pastorale beroepskrachten in totaal

seculiere priesters 527

reguliere priesters 141

bezoldigde diakens 117

mannelijke pastoraal werkers 178

vrouwelijke pastoraal werksters 266

totaal **1.229**

Pastorale beroepskrachten in de parochies

seculiere priesters 403

reguliere priesters 105

bezoldigde diakens 79

mannelijke pastoraal werkers 78

vrouwelijke pastoraal werksters 125

totaal **790**

Onbezoldigde diakens

in totaal 132

in de parochies 108

Vrijwilligers

totaal **187.900**

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	11.950
doopsels kinderen 7-17 jaar	520
volwassenendoopsels	370
toetredingen zonder doopsel	80
eerste communies	17.850
vormsels	11.410
kerkelijke huwelijken	1.720
begravenissen	12.320
crematies	8.780
totaal	65.000

Kerkgangers en vieringen/diensten in het weekend

	kerkgangers	vieringen/diensten
eucharistievieringen	126.000	1.295
woord- en communiediensten	22.900	320
woorddiensten	2.710	55
vieringen/diensten type onbekend	21.890	230
zaterdag	48.100	690
zondag	125.400	1.210
totaal	173.500	1.900

1 Toelichting

In dit rapport worden de kerncijfers van de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland over het jaar 2016 gepresenteerd: een overzicht van de Nederlandse kerkprovincie in haar geheel en, in de Bijlage, van de zeven bisdommen afzonderlijk.

De verzamelde gegevens hebben betrekking op de stand van zaken per 31 december 2016 of geven een beeld over het jaar 2016. De meeste gegevens zijn gebaseerd op de eigen opgave door parochies en bisdommen. Deze gegevens zijn verzameld, bewerkt en zoveel als mogelijk gecontroleerd door het Kaski. De respons vanuit de parochies bedroeg 68%.

Hieronder volgt een toelichting op de gepresenteerde cijfers.

Rooms-katholieken

Onder rooms-katholieken wordt in deze kerncijfers verstaan het aantal geregistreerden bij het R.-K. Bureau voor de Ledenadministratie. Een beperkt aantal parochies (9%) is niet of niet volledig aangesloten bij het R.-K. Bureau. Bij deze parochies is de eigen opgave van het aantal rooms-katholieken gebruikt. Het aantal geregistreerde katholieken per 31 december 2016 was bij het R.-K. Bureau niet beschikbaar. Daarom is het aantal katholieken per bisdom van een jaar eerder, 31 december 2015, gebruikt en is dit aantal verminderd op basis van de diocesane trends van de vijf jaren ervoor (2011-2015).

Pastorale beroepskrachten, onbezoldigde diakens en vrijwilligers

Onder de pastorale beroepskrachten (per 31 december 2016) vallen seculiere en reguliere priesters, bezoldigde (permanente) diakens en pastoraal werk(st)ers volgens opgave van de bisdommen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen pastorale beroepskrachten die in totaal voor de bisdommen werken en pastorale beroepskrachten die daarbinnen in de parochies werkzaam zijn.

Onder pastoraal werk(st)ers worden alle personen verstaan die werkzaam zijn in een bisdom met een benoeming of zending van de bisschop¹, en met een theologische opleiding erkend door de bisschoppen.

¹ Pastorale werk(st)ers, die in het categoriale pastoraat werkzaam zijn, worden niet door de bisschop benoemd, maar kunnen wel in aanmerking komen voor een zending. Deze dient dan aangevraagd te worden door het bestuur/de leiding van de betreffende instelling of organisatie.

Het aantal pastorale beroepskrachten in parochies (basiszielzorg) verwijst alleen naar de betaalde krachten. De totale arbeidsinzet in parochies is uiteraard veel hoger. Zo zijn er in parochies vrijwilligers actief, en in sommige parochies ook onbezoldigde diakens en emeriti.

Onbezoldigde diakens (per 31 december 2016) worden apart van de pastorale beroepskrachten weergegeven. Zij hebben geen volledige theologische opleiding gevolgd en hebben een onbetaalde parttime functie in de parochie.

Het totaal aantal vrijwilligers is afkomstig van de parochies en wordt weergegeven inclusief koorleden (per 31 december 2016). De aantallen worden afgerond weergegeven. Indien een parochie geen cijfers over 2016 heeft doorgegeven, is het aantal uit een voorgaand jaar genomen. Indien de laatste opgave van het aantal vrijwilligers meer dan zes jaar terug ligt (dit geldt voor 8% van de parochies), is het aantal vrijwilligers geschat door binnen het bisdom te kijken naar parochies met ongeveer evenveel katholieken en dezelfde mate van stedelijkheid.

Sacramenten en rites de passage

De cijfers over de sacramenten en kerkelijke rites de passage in 2016 zijn opgegeven door de parochies. De aantallen worden afgerond weergegeven. Indien een parochie geen participatiecijfers over 2016 heeft doorgegeven, zijn de aantallen uit een voorgaand jaar genomen of geschat (op dezelfde wijze als bij de vrijwilligers).

Kerkgangers en vieringen of diensten

In twee weekenden zijn de bezoekers van de vieringen en diensten in de door de parochies bediende kerken en andere kerkgelegenheden (waaronder bijvoorbeeld kapellen en woonzorgcentra) geteld. Hierbij is onderscheid gemaakt naar type viering of dienst (eucharistieviering, woord- en communiedienst of woorddienst) en de dag waarop de viering of dienst werd gehouden (zaterdag of zondag).

Indien een parochie geen cijfers over 2016 heeft doorgegeven, zijn de aantallen uit een voorgaand jaar genomen of geschat (op dezelfde wijze als bij de vrijwilligers en sacramenten en kerkelijke rites de passage).

Gemeenschappen van migranten

Naast de territoriale parochies is ook aan 40 door de bisdommen doorgegeven gemeenschappen van migranten gevraagd hun statistische gegevens door te geven. Dit jaar hebben 8 gemeenschappen dit gedaan: 5 in het bisdom Rotterdam, 1 in het aartsbisdom Utrecht, 1 in het bisdom Haarlem-Amsterdam en 1 in het bisdom Groningen-Leeuwarden. Er zijn ook nog 18 gemeenschappen die dit jaar geen gegevens aangeleverd, maar in de voorgaande jaren wel. De gegevens over de vrijwilligers, sacramenten

en kerkelijke rites de passage en kerkgang van deze in totaal 26 gemeenschappen zijn opgenomen in de kerncijfers. Van de overige 14 gemeenschappen van migranten is verder niets bekend. De gegevens kunnen ook niet worden geschat.

Het aantal rooms-katholieken van alle gemeenschappen van migranten staat voor een groot deel geregistreerd bij het R.-K. Bureau voor de Ledenadministratie en wordt hierdoor automatisch opgenomen in de kerncijfers.

Aan de territoriale parochies is voor deze editie van de kerncijfers gevraagd of hun kerkgebouwen ook worden gebruikt voor vieringen en diensten van gemeenschappen van migranten. Deze vieringen en diensten en hun aantallen bezoekers zijn, voor zover ze niet overlappen met de opgaven van de gemeenschappen van migranten zelf, opgenomen in de kerncijfers.

2 Aantal katholieken, zielzorgeenheden en kerkgebouwen

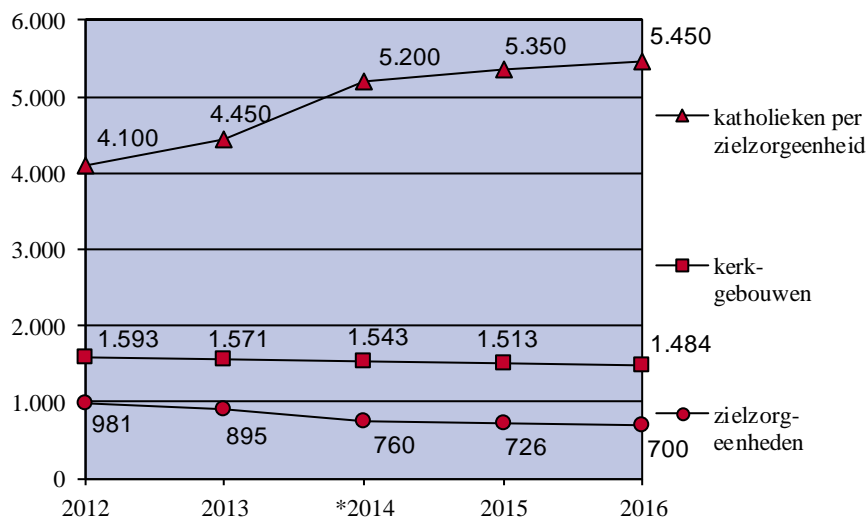
In Nederland woonden eind 2016 ruim 3,8 miljoen rooms-katholieken, zij vormden ruim een vijfde (22%) van de bevolking. Het aantal katholieken daalde de afgelopen jaren met ongeveer 50.000 per jaar (ruim 1% daling per jaar).

Tabel 2.1 Aantal katholieken en aantal katholieken als deel van alle Nederlanders 2012-2016

jaar (31-12)	aantal katholieken	% katholieken
2012	4.044.000	24,1%
2013	3.992.000	23,7%
2014	3.943.000	23,3%
2015	3.882.000	22,9%
2016	3.832.000	22,4%

Er waren eind 2016 700 katholieke zielzorgeenheden in Nederland. Het betreft 660 territoriale parochies en 40 gemeenschappen van migranten.

Figuur 2.1 Aantal kerkgebouwen, zielzorgeenheden en katholieken per zielzorgeenheid 2012-2016 (per 31-12)

* Het aantal kerkgebouwen voor 2014 is gecorrigeerd in vergelijking met Kaski-rapport nr. 641 *Kerncijfers Rooms-Katholieke Kerk 2014*.

Het aantal territoriale parochies daalde door fusieprocessen tussen 2015 en 2016 met 4%, van 688 naar 660. Dit is vergelijkbaar met de daling tussen 2014 en 2015 (-5%). In de jaren daarvoor daalde het aantal parochies sneller, tussen 2012 en 2013 met 9% en tussen 2013 en 2014 met 16%.

De meeste bisdommen (aartsbisdom Utrecht en de bisdommen Rotterdam, Breda en Den Bosch) hebben in 2015 en 2016 is de grootste fusiegolf achter de rug. Alleen in het bisdom Groningen-Leeuwarden daalde het aantal parochies nog sterk (-22%). In de bisdommen Haarlem-Amsterdam en Roermond hebben nog geen fusies op grote schaal plaatsgevonden.

Het aantal katholieken per zielzorgeenheid steeg tussen 2012 en 2016 van 4.100 naar 5.450. Deze stijging wordt veroorzaakt door de eerder genoemde fusieprocessen.

Het aantal kerkgebouwen daalde tussen 2012 en 2016 jaarlijks met ongeveer 1,5 à 2%, van 1.593 eind 2012 tot 1.484 eind 2016. Andere gebouwen waarin ook kerkelijke vieringen en diensten worden gehouden, zoals kapellen en woonzorgcentra, zijn hierbij niet inbegrepen.

3 Pastorale beroepskrachten, onbezoldigde diakens en vrijwilligers

3.1 Pastorale beroepskrachten

Totaal in de bisdommen

In 2016 werden 8 seculiere priesters² en 5 bezoldigde diakens gewijd³ (in 2015 waren dit er respectievelijk 10 en 9, in 2014 6 en 10). Tevens werden er 5 pastoraal werk(st)ers benoemd⁴ (in 2015 waren dit er 8, in 2014 7).

Eind 2016 waren er 1.229 pastorale beroepskrachten werkzaam voor de Nederlandse bisdommen⁵; dit is een daling van 57, oftewel 4%, ten opzichte van 2015. Het aantal reguliere priesters en pastoraal werk(st)ers is tussen 2015 en 2016 sterker gedaald (respectievelijk -10% en -6%) dan het aantal seculiere priesters en bezoldigde diakens (beiden -2%).

Tabel 3.1 Aantal priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers werkzaam in de bisdommen 2012-2016

<i>jaar (31-12)</i>	<i>seculiere priesters</i>	<i>reguliere priesters</i>	<i>priesters totaal</i>	<i>bezoldigde diakens</i>	<i>pastoraal werk(st)ers</i>	<i>totaal</i>
2012	559	184	743	115	595	1.453
2013	550	173	723	111	564	1.398
2014	554	169	723	120	525	1.368
2015	538	157	695	119	472	1.286
2016	527	141	668	117	444	1.229

In de afgelopen vijf jaar is het totaal aantal beroepskrachten in de bisdommen met 15% gedaald. Deze daling betreft vooral de reguliere priesters en pastorale werk(st)ers (respectievelijk -23% en -25%). Het aantal seculiere priesters is met 6 % gedaald en het aantal bezoldigde diakens is licht gestegen (+2%).

² Deze priesterwijdingen zijn als volgt verdeeld over de bisdommen: bisdom Haarlem-Amsterdam 2, bisdom Den Bosch 2, aartsbisdom Utrecht 1, bisdom Rotterdam 1, bisdom Breda 1 en bisdom Roermond 1.

³ Deze diakenwijdingen zijn als volgt verdeeld over de bisdommen: bisdom Roermond 3, aartsbisdom Utrecht 1 en bisdom Rotterdam 1.

⁴ Deze benoemingen zijn als volgt verdeeld over de bisdommen: bisdom Breda 2, aartsbisdom Utrecht 1, bisdom Rotterdam 1 en bisdom Roermond 1.

⁵ Tevens zijn er nog 450 seculiere priesters en 124 diakens met emeritaat, deels zijn zij nog actief in bijvoorbeeld de parochies.

Bij de pastoraal werk(st)ers valt op dat het aantal mannen veel sterker is gedaald (-37% in de afgelopen vijf jaar) dan het aantal vrouwen (-15%).

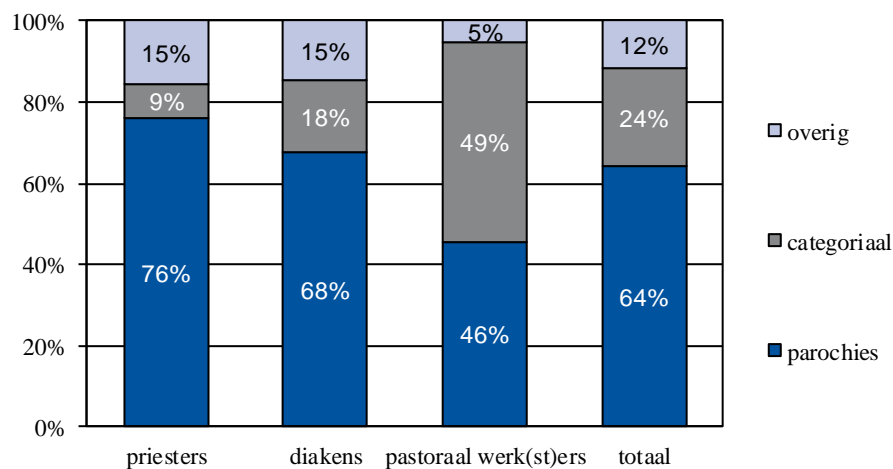
In 2016 vormden de priesters iets meer dan de helft van de beroepskrachten (54%), de pastoraal werk(st)ers 36% en de bezoldigde diakens 10%. Tussen 2012 en 2016 is het aandeel priesters licht toegenomen (van 51% naar 54%) en het aandeel pastoraal werk(st)ers licht afgenomen (van 41% naar 36%).

De reguliere priesters vormden eind 2016 21% van alle priesters, in 2012 was dit nog 25%. De mannelijke pastoraal werkers vormden eind 2016 40% van alle pastoraal werk(st)ers, in 2012 was dit nog 47%.

In de parochies

Van alle pastorale beroepskrachten zette eind 2016 bijna tweederde (64%) zich in ten behoeve van het parochiepastoraat. Van de priesters was ongeveer driekwart (76%) werkzaam in het parochiepastoraat, van de bezoldigde diakens ongeveer tweederde (68%) en van de pastoraal werk(st)ers was dit bijna de helft (46%; een ongeveer even groot deel is werkzaam in het categoriaal pastoraat in bijvoorbeeld ziekenhuizen en gevangenissen).

Figuur 3.1 Werkgebied priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers 2016 (per 31-12)

Het aantal pastorale beroepskrachten in de parochies kwam eind 2016 neer op 790 personen (zie Tabel 3.2 op de volgende pagina), 24 minder dan in 2015. Dit is een daling van 3%. Het aantal reguliere priesters en het aantal pastoraal werk(st)ers is tussen 2015 en 2016 sneller gedaald (respectievelijk met -7% en -5%) dan het aantal seculiere priesters (-1%). Het aantal bezoldigde diakens is gelijk gebleven.

Tabel 3.2 Aantal priesters, bezoldigde diakens en pastoraal werk(st)ers in parochies 2012-2016

<i>jaar (31-12)</i>	<i>seculiere priesters</i>	<i>reguliere priesters</i>	<i>priesters totaal</i>	<i>bezoldigde diakens</i>	<i>pastoraal werk(st)ers</i>	<i>totaal</i>
2012	439	128	567	77	282	926
2013	429	123	552	71	260	883
2014	419	119	538	75	238	851
2015	409	113	522	79	213	814
2016	403	105	508	79	203	790

Over een periode van vijf jaar is het totale aantal pastorale beroepskrachten in de parochies met 15% gedaald. Dit betreft vooral de reguliere priesters en pastoraal werk(st)ers (respectievelijk -18% en -28%) en minder de seculiere priesters (-8%). Het aantal bezoldigde diakens is licht gestegen (+3%).

In 2016 vormden de priesters 64% van alle pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies, de pastoraal werk(st)ers 26% en de bezoldigde diakens 10%. Deze verdeling beschrijft het landelijke beeld; per bisdom kan ze sterk afwijken. Tussen 2012 en 2016 is het aandeel priesters licht toegenomen (van 61% naar 64%) en het aandeel pastoraal werk(st) licht afgenomen (van 30% naar 26%).

De reguliere priesters vormden eind 2016 21% van alle priesters in de parochies, in 2012 was dit nog 23%. De mannelijke pastoraal werkers vormden eind 2016 38% van alle pastoraal werk(st)ers in de parochies. In 2012 was dit aandeel nog 46%.

Samenvatting

De pastorale formatie is in de bisdommen en daarbinnen in de parochies de afgelopen jaren in omvang afgenomen en daarnaast veranderd van samenstelling: Seculiere priesters en, op kleine schaal, bezoldigde diakens hebben deels de plaats ingenomen van reguliere priesters en pastoraal werk(st)ers.

3.2 Onbezoldigde diakens

Eind 2016 waren er 132 onbezoldigde diakens werkzaam in de bisdommen van wie er 108 actief waren in het parochiepastoraat (82%). In vergelijking met 2014 en 2015 is het aantal onbezoldigde diakens in de bisdommen licht (-1%) en in de parochies iets sterker (-6%) gedaald. In 2013 waren er ongeveer evenveel onbezoldigde diakens als nu, in 2012 lag het aantal onbezoldigde diakens iets lager (123 in de bisdommen, van wie iets meer dan 103 in het parochiepastoraat).

3.3 Vrijwilligers

Er waren eind 2016 bijna 188.000 katholieken die zich als vrijwilliger inzetten in een parochie. Tussen 2015 en 2016 is het aantal met 6.500 gedaald wat neerkomt op een daling van 3%. Deze daling is iets geringer dan tussen 2012 en 2015 toen de jaarlijkse daling tussen de 4% en 5% lag.

Tabel 3.3 Aantal vrijwilligers en aantal vrijwilligers als deel van alle katholieken 2012-2016

<i>jaar (31-12)</i>	<i>uitsluitend koorlid</i>	<i>koorlid en andere taken</i>	<i>geen koorlid, wel andere taken</i>	<i>totaal</i>	<i>% vrijwilligers</i>
2012	52.130	28.970	141.600	222.700	5,5%
2013	49.130	28.290	136.680	214.100	5,4%
2014	45.970	25.330	131.900	203.200	5,2%
2015	43.540	22.060	128.800	194.400	5,0%
2016	40.520	20.180	127.200	187.900	4,9%

Koorleden vormden in 2016 32% van alle vrijwilligers. Dit komt neer op bijna 61.000 koorleden, ruim 20.000 hiervan hebben ernaast ook nog andere taken als vrijwilliger. De vrijwilligers vormden eind 2016 5% van alle katholieken. Dit aandeel daalt de afgelopen jaren licht, in 2012 was het namelijk nog 5,5%.

4 Sacramenten en rites de passage

In 2016 werden er:

- Ongeveer 12.500 doopsels toegediend aan kinderen, waarvan ongeveer 12.000 bij jongere kinderen tot 7 jaar (96%) en ongeveer 500 bij oudere kinderen vanaf 7 jaar (4%). Het aantal doopsels aan kinderen daalde tussen 2015 en 2016 met 11%; dit is vergelijkbaar met de jaren ervoor.
- Bijna 500 volwassenen geregistreerd als toetreders tot de Rooms-Katholieke Kerk, van wie er 370 werden gedoopt (82%). Het aantal toetreders schommelt de laatste drie jaar rond de 500.
- Bijna 18.000 eerste communies ontvangen. In vergelijking met 2015 is het aantal eerste communies met 10% gedaald; dit is vergelijkbaar met de jaren ervoor.
- Bijna 11.500 vormsels toegediend. In vergelijking met 2015 is het aantal vormsels met 10% gedaald; deze daling is iets geringer dan de jaren ervoor toen het aantal vormsels met 11-14% per jaar daalde.
- Ruim 1.700 huwelijken kerkelijk gesloten (hiervan vond 82% plaats tussen twee katholieken en 18% tussen een katholiek en een niet-katholiek; deze verdeling is de afgelopen jaren gelijk gebleven). In vergelijking met 2015 is het aantal huwelijken met 10% gedaald; deze daling is vergelijkbaar met eerdere jaren met uitzondering van de jaren 2012-2013 toen de daling 19% betrof.
- Ruim 21.000 kerkelijke uitvaarten gehouden (58% hiervan waren begrafenissen en 42% crematies; deze verhouding is de afgelopen jaren stabiel). Tussen 2015 en 2016 daalde het aantal uitvaarten met 4%; deze daling is vergelijkbaar met de daling tussen 2012 en 2013 en tussen 2014 en 2015, en veel minder groot dan tussen 2013 en 2014 (-10%).

Tabel 4.1 Aantal sacramenten en rites de passage 2012-2016

jaar	doopsels	toetredingen	communies	vormsels	huwelijken	uitvaarten	totaal
2012	19.680	530	27.460	18.900	2.915	26.260	95.745
2013	17.530	705	24.790	16.870	2.350	24.940	87.185
2014	15.840	475	21.700	14.810	2.105	22.570	77.500
2015	14.030	540	19.870	12.660	1.910	21.880	70.890
2016	12.470	450	17.850	11.410	1.720	21.100	65.000

In totaal komt het aantal sacramenten en rites de passage in 2016 hiermee uit op 65.000. Dit is een daling van bijna 5.900 in vergelijking met 2015, een daling van 8%.

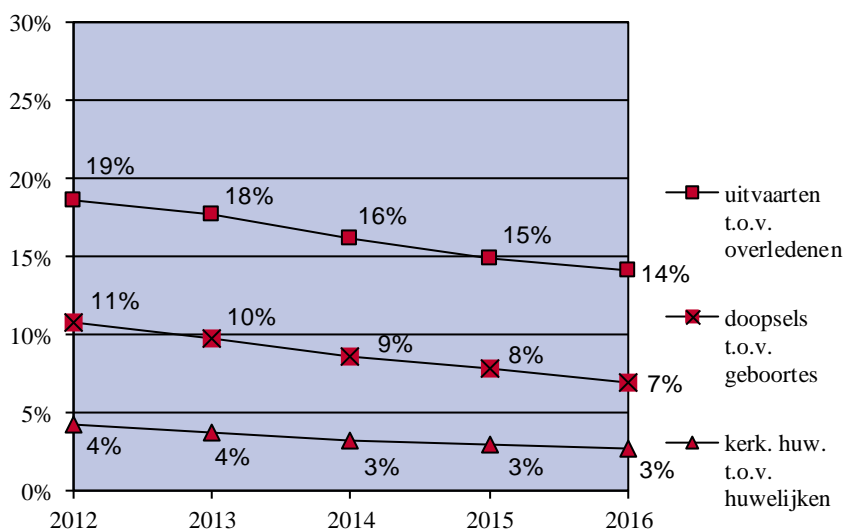

De daling komt overeen met de dalingen tussen 2012 en 2013 en tussen 2014 en 2015. Tussen 2013 en 2014 was de daling iets sterker (-11%).

Omdat bovenstaande ontwikkelingen wat betreft doopsels en uitvaarten deels afhankelijk zijn van demografische processen rond geboorte en sterfte, relateren we deze cijfers aan het totaal aantal geboortes en overlijdens.

Ook dan neemt de kerkelijke participatie af. In 2012 werd nog 11% van het aantal geboren kinderen katholiek gedoopt, in 2016 was dit nog slechts 7%. En in 2012 kreeg 19% van het aantal overledenen een katholieke uitvaart, in 2016 was dit 14%.

Figuur 4.1 Aandeel doopsels, kerkelijke huwelijken en uitvaarten 2012-2016 (in %)

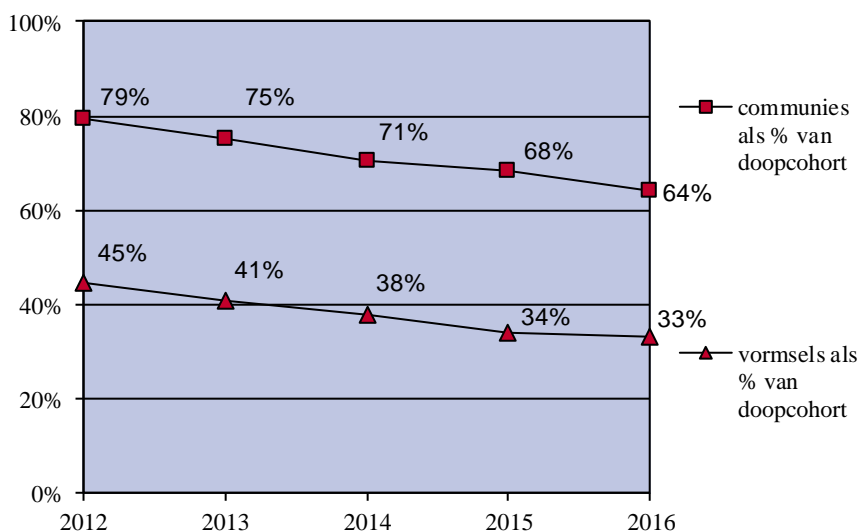

Tot slot is het totaal aantal huwelijken in Nederland de afgelopen jaren min of meer stabiel terwijl het aantal kerkelijke huwelijken sterk daalt. Het aantal kerkelijke huwelijken vormde in 2012 4% van alle huwelijken die in Nederland werden gesloten, in 2016 was dit aandeel gedaald tot 3%.

Na het relateren van de kerkelijke participatie aan demografische processen, bezien we hoe de participatie zich ontwikkeld onder de katholieken zelf. Hiervoor worden de aantallen eerste communies en vormsels in het perspectief geplaatst van de ontwikkeling van het aantal doopsels.

In 2016 ontvingen bijna 18.000 kinderen hun eerste communie, veelal in hun achtste levensjaar. Dit komt neer op 64% van de in 2008 gedoopte kinderen. Het aantal eerste communies als deel van het aantal doopsels acht jaar eerder is tussen 2012 en 2016 gedaald van 79% tot 64%.

Figuur 4.2 Aandeel communies en vormsel van het betreffende doopcohort 2012-2016 (in %)*

* Voor de eerste communie zijn ter vergelijking de dopelingen van acht jaar geleden genomen; voor het vormsel zijn ter vergelijking de dopelingen van twaalf jaar geleden genomen.

In 2016 kregen bijna 11.500 kinderen het vormsel toegediend, veelal in hun twaalfde levensjaar. Dit komt neer op 33% van de in 2004 gedoopte kinderen. Het aantal vormsels als deel van het aantal doopsels twaalf jaar eerder is tussen 2012 en 2016 gedaald van 45% tot 33%.

De geschetste ontwikkelingen duiden enerzijds op een dalende instroom van nieuwe katholieken: het aantal doopsels daalt. Tevens duiden ze op minder blijvende participatie: na het doopsel volgen steeds minder vaak eerste communie en vormsel.

5 Kerkbezoek

Kerkbezoek in het weekend

In 2016 bezochten 173.500 katholieken in het weekend een kerkelijke viering of dienst in de ongeveer 1.500 kerkgebouwen, en voor een deel ook in andere gebouwen zoals kapellen en woonzorgcentra. De kerkgebouwen vormen ongeveer 80% van de gebouwen waarin vieringen en diensten worden gehouden.

Tussen 2015 en 2016 is het aantal kerkgangers met 7% gedaald. De afgelopen jaren schommelt de daling steeds tussen de 5,5% en 7,5% per jaar. De kerkgangers vormden in 2016 4,5% van alle katholieken, in 2012 was dit nog 5,6%.

*Tabel 5.1 Aantal kerkgangers en vieringen/diensten in het weekend en kerkgangers als deel van alle katholieken 2012-2016**

<i>jaar</i>	<i>kerkgangers</i>	<i>vieringen/diensten</i>	<i>% kerkgangers</i>
2012	226.100	2.325	5,6%
2013	214.300	2.170	5,4%
2014	198.000	2.045	5,0%
2015	186.700	2.020	4,8%
2016	173.500	1.900	4,5%

* Inclusief kerkgangers en vieringen/diensten in gemeenschappen van migranten (8.500 kerkgangers in 2012, 8.400 in 2013, 8.000 in 2014, 9.900 in 2015 en 11.500 in 2016).

De kerkgangcijfers betreffen het feitelijk aantal kerkbezoeken, en niet het aantal 'kerkse' katholieken. Vroeger waren deze aantallen nagenoeg identiek, maar in de huidige tijd kerkt men in verhouding meer dan voorheen één keer per twee weken of maand. Hierdoor schatten we op basis van recent survey-onderzoek⁶ het aantal regelmatige kerkgangers (minimaal één keer per maand) circa 70% hoger dan het aantal kerkbezoeken. Dit betekent dat het aantal regelmatige kerkgangers naar schatting in 2016 295.000 bedroeg.

Per weekend werden er in 2016 1.900 vieringen en diensten gehouden. Dit is een daling van 6% in vergelijking met 2015. Deze daling is vergelijkbaar met de jaarlijkse daling tussen 2012 en 2014, tussen 2014 en 2015 was de daling geringer (-1%).

⁶ SOCON (Sociaal-culturele ontwikkelingen in Nederland) 2011-2012.

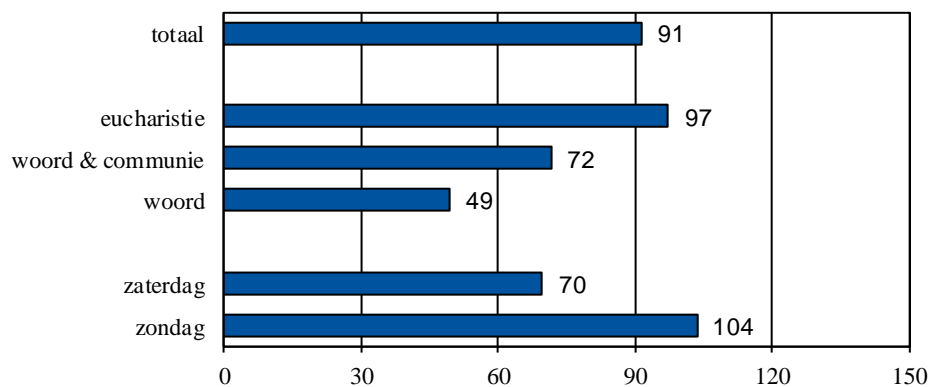

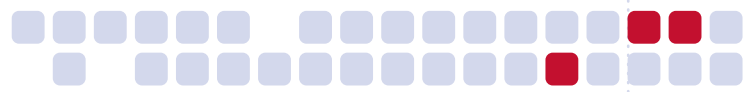
Eucharistievieringen vormden in 2016 bijna 80% van het totaal, woord- en communiediensten bijna 20%; woorddiensten komen slechts op bescheiden schaal voor. Het aantal woord- en communiediensten is tussen 2015 en 2016 sneller gedaald (-11%) dan het aantal eucharistievieringen (-4%). Ook in de afgelopen vijf jaar zien we dit beeld terug: het aantal woord- en communiediensten is met 8% per jaar gedaald, het aantal eucharistievieringen met 6% per jaar.

De vieringen en diensten op zondag vormden in 2016 ruim 60% van het totaal aantal in het weekend. Het aantal vieringen en diensten op zaterdag is tussen 2015 en 2016 sneller gedaald (-9%) dan het aantal op zondag (-4%) en ook dit beeld zien we terug in de afgelopen vijf jaar (respectievelijk (-7% en -3% per jaar).

In 2016 waren er gemiddeld 91 kerkgangers per viering of dienst. Naar een eucharistieviering gingen in 2016 gemiddeld meer kerkgangers (97) dan naar een woord- en communiedienst (72) en een woorddienst (49); en meer naar een viering of dienst op zondag (104) dan op zaterdag (70).

Figuur 5.1 Aantal kerkgangers per viering of dienst in het weekend 2016, naar type en dag

Bijlage: Kerncijfers per bisdom 2016

Bisdom Groningen-Leeuwarden 2016

Rooms-katholieken

totaal **101.000**

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 28

gemeenschappen van migranten 1

totaal **29**

Kerkgebouwen

totaal **83**

Pastorale beroepskrachten in totaal

seculiere priesters 21

reguliere priesters 4

bezoldigde diakens 1

mannelijke pastoraal werkers 9

vrouwelijke pastoraal werksters 20

totaal **55**

Pastorale beroepskrachten in de parochies

seculiere priesters 20

reguliere priesters 3

bezoldigde diakens 1

mannelijke pastoraal werkers 4

vrouwelijke pastoraal werksters 16

totaal **44**

Onbezoldigde diakens

in totaal 0

in de parochies 0

Vrijwilligers

totaal **10.100**

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	360
doopsels kinderen 7-17 jaar	20
volwassenendoopsels	25
toetredingen zonder doopsel	5
eerste communies	470
vormsels	310
kerkelijke huwelijken	55
begrafenissen	460
crematies	290
totaal	1.995

Kerkgangers en vieringen/diensten in het weekend

	kerkgangers	vieringen/diensten
eucharistievieringen	4.940	60
woord- en communiediensten	2.280	35
woorddiensten	80	5
vieringen/diensten type onbekend	500	5
zaterdag	2.250	30
zondag	5.550	75
totaal	7.800	105

Aartsbisdom Utrecht 2016

Rooms-katholieken

totaal 713.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 49

gemeenschappen van migranten 4

totaal 53

Kerkgebouwen

totaal 288

Pastorale beroepskrachten in totaal

seculiere priesters 62

reguliere priesters 12

bezoldigde diakens 17

mannelijke pastoraal werkers 55

vrouwelijke pastoraal werksters 83

totaal 229

Pastorale beroepskrachten in de parochies

seculiere priesters 45

reguliere priesters 9

bezoldigde diakens 9

mannelijke pastoraal werkers 28

vrouwelijke pastoraal werksters 45

totaal 136

Onbezoldigde diakens

in totaal 35

in de parochies 25

Vrijwilligers

totaal 45.800

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	1.830
doopsels kinderen 7-17 jaar	90
volwassenendoopsels	70
toetredingen zonder doopsel	30
eerste communies	3.120
vormsels	2.220
kerkelijke huwelijken	235
begrafenissen	2.450
crematies	1.860
totaal	11.905

Kerkgangers en vieringen/diensten in het weekend

	kerkgangers	vieringen/diensten
eucharistievieringen	20.440	180
woord- en communiediensten	7.480	100
woorddiensten	1.120	20
vieringen/diensten type onbekend	1.560	15
zaterdag	9.000	110
zondag	21.600	205
totaal	30.600	315

Bisdom Haarlem-Amsterdam 2016

Rooms-katholieken

totaal 438.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 133

gemeenschappen van migranten 14

totaal 147

Kerkgebouwen

totaal 188

Pastorale beroepskrachten in totaal

seculiere priesters 94

reguliere priesters 29

bezoldigde diakens 38

mannelijke pastoraal werkers 23

vrouwelijke pastoraal werksters 20

totaal 204

Pastorale beroepskrachten in de parochies

seculiere priesters 62

reguliere priesters 21

bezoldigde diakens 23

mannelijke pastoraal werkers 7

vrouwelijke pastoraal werksters 2

totaal 115

Onbezoldigde diakens

in totaal 13

in de parochies 12

Vrijwilligers

totaal 26.700

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	1.380
doopsels kinderen 7-17 jaar	120
volwassenendoopsels	90
toetredingen zonder doopsel	15
eerste communies	1.790
vormsels	1.070
kerkelijke huwelijken	210
begrafenissen	1.590
crematies	910
totaal	7.175

Kerkgangers en vieringen/diensten in het weekend

	kerkgangers	vieringen/diensten
eucharistievieringen	16.380	175
woord- en communiediensten	3.710	50
woorddiensten	710	10
vieringen/diensten type onbekend	4.600	40
zaterdag	5.400	90
zondag	20.000	185
totaal	25.400	275

Bisdom Rotterdam 2016

Rooms-katholieken

totaal 481.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 54

gemeenschappen van migranten 19

totaal 73

Kerkgebouwen

totaal 163

Pastorale beroepskrachten in totaal

seculiere priesters 57

reguliere priesters 20

bezoldigde diakens 16

mannelijke pastoraal werkers 32

vrouwelijke pastoraal werksters 47

totaal 172

Pastorale beroepskrachten in de parochies

seculiere priesters 42

reguliere priesters 11

bezoldigde diakens 16

mannelijke pastoraal werkers 12

vrouwelijke pastoraal werksters 21

totaal 102

Onbezoldigde diakens

in totaal 6

in de parochies 0

Vrijwilligers

totaal 24.700

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	1.280
doopsels kinderen 7-17 jaar	110
volwassenendoopsels	105
toetredingen zonder doopsel	20
eerste communies	1.870
vormsels	780
kerkelijke huwelijken	265
begrafenissen	1.540
crematies	810
totaal	6.780

Kerkgangers en vieringen/diensten in het weekend

	kerkgangers	vieringen/diensten
eucharistievieringen	20.900	180
woord- en communiediensten	3.870	50
woorddiensten	340	5
vieringen/diensten type onbekend	2.390	20
zaterdag	4.300	70
zondag	23.200	185
totaal	27.500	255

Bisdom Breda 2016

Rooms-katholieken

totaal 406.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 40

gemeenschappen van migranten 1

totaal 41

Kerkgebouwen

totaal 129

Pastorale beroepskrachten in totaal

seculiere priesters 31

reguliere priesters 6

bezoldigde diakens 13

mannelijke pastoraal werkers 27

vrouwelijke pastoraal werksters 44

totaal 121

Pastorale beroepskrachten in de parochies

seculiere priesters 22

reguliere priesters 3

bezoldigde diakens 8

mannelijke pastoraal werkers 20

vrouwelijke pastoraal werksters 21

totaal 74

Onbezoldigde diakens

in totaal 8

in de parochies 5

Vrijwilligers

totaal 14.400

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	990
doopsels kinderen 7-17 jaar	30
volwassenendoopsels	25
toetredingen zonder doopsel	0
eerste communies	1.510
vormsels	750
kerkelijke huwelijken	120
begrafenissen	920
crematies	810
totaal	5.155

Kerkgangers en vieringen/diensten in het weekend

	kerkgangers	vieringen/diensten
eucharistievieringen	6.560	70
woord- en communiediensten	3.000	45
woorddiensten	130	5
vieringen/diensten type onbekend	710	5
zaterdag	3.100	50
zondag	7.300	75
totaal	10.400	125

Bisdom 's-Hertogenbosch 2016

Rooms-katholieken

totaal 1.049.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 62

gemeenschappen van migranten 0

totaal 62

Kerkgebouwen

totaal 323

Pastorale beroepskrachten in totaal

seculiere priesters 121

reguliere priesters 33

bezoldigde diakens 27

mannelijke pastoraal werkers 29

vrouwelijke pastoraal werksters 43

totaal 253

Pastorale beroepskrachten in de parochies

seculiere priesters 99

reguliere priesters 26

bezoldigde diakens 21

mannelijke pastoraal werkers 7

vrouwelijke pastoraal werksters 16

totaal 169

Onbezoldigde diakens

in totaal 29

in de parochies 26

Vrijwilligers

totaal 39.400

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	2.940
doopsels kinderen 7-17 jaar	50
volwassenendoopsels	25
toetredingen zonder doopsel	10
eerste communies	4.470
vormsels	2.270
kerkelijke huwelijken	345
begrafenissen	3.120
crematies	1.850
totaal	15.080

Kerkgangers en vieringen/diensten in het weekend

	kerkgangers	vieringen/diensten
eucharistievieringen	28.680	295
woord- en communiediensten	1.900	30
woorddiensten	120	5
vieringen/diensten type onbekend	3.700	40
zaterdag	10.700	150
zondag	23.700	220
totaal	34.400	370

Bisdom Roermond 2016

Rooms-katholieken

totaal 644.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 294

gemeenschappen van migranten 1

totaal 295

Kerkgebouwen

totaal 310

Pastorale beroepskrachten in totaal

seculiere priesters 141

reguliere priesters 37

bezoldigde diakens 5

mannelijke pastoraal werkers 3

vrouwelijke pastoraal werksters 9

totaal 195

Pastorale beroepskrachten in de parochies

seculiere priesters 113

reguliere priesters 32

bezoldigde diakens 1

mannelijke pastoraal werkers 0

vrouwelijke pastoraal werksters 4

totaal 150

Onbezoldigde diakens

in totaal 41

in de parochies 40

Vrijwilligers

totaal 26.800

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	3.170
doopsels kinderen 7-17 jaar	100
volwassenendoopsels	30
toetredingen zonder doopsel	0
eerste communies	4.620
vormsels	4.010
kerkelijke huwelijken	490
begrafenissen	2.240
crematies	2.250
totaal	16.910

Kerkgangers en vieringen/diensten in het weekend

	kerkgangers	vieringen/diensten
eucharistievieringen	28.100	335
woord- en communiediensten	660	10
woorddiensten	210	5
vieringen/diensten type onbekend	8.430	105
zaterdag	13.350	190
zondag	24.050	265
totaal	37.400	455